Política | Pep Martí i Vallverdú | Actualitzat el 28/09/2021 a les 21:00

El fantasma de Via Laietana

«Caldrà veure si el clima generat per la taula de diàleg servirà, si no de moment per un referèndum o per l'amnistia, com a mínim pel trasllat d'una comissaria»

La Moncloa ha matisat aquest dimarts les paraules del secretari d'Estat de Seguretat, Rafael Pérez Ruiz, que ahir va dir a Barcelona que la seu de la comissaria de Via Laietana "ha estat un símbol de servei públic des del qual vàries generacions de policies han contribuït i continuen contribuint a enfortir la democràcia en el nostre país". Després del consell de ministres, la ministra portaveu, Isabel Rodríguez, ha hagut de sortir al pas de les paraules del número dos d'Interior, que van aixecar polseguera, recordant que la seu policial va ser un lloc de repressió i tortura".

En casos així, sempre hi ha el dubte de si aquest tipus de declaracions responen a una absoluta ignorància o si inclouen un cert cinisme provocatiu. Pérez Ruiz és un home de la carrera judicial, un magistrat, com ho és el seu cap, el ministre Fernando Grande-Marlaska. La referència a la seu de Via Laietana és prou explícita com per indicar que alguna intenció hi havia. La polèmica planteja de nou el debat sobre els espais de memòria, en aquest cas, la més infausta.

Entitats memorialistes com la Comissió de la Dignitat han reclamat de manera continuada la conversió de la comissaria en un centre d'interpretació de la repressió. El Govern vol fer de la prefectura la seu del Memorial Democràtic i l'Ajuntament de Barcelona s'ha mostrat favorable a la creació d'un espai museístic. El Congrés dels Diputats va aprovar el 2017 una proposició no de llei que anava en la mateixa direcció. Però el ministre Grande-Marlaska ha reiterat la seva oposició a l'alliberament de l'espai. Potser aquí hi ha la clau de les paraules del seu número dos.

Hi ha cert consens entre Generalitat, Ajuntament i entitats civils per fer de la seu policial un indret de la memòria antifranquista. Una de les anomalies del model democràtic espanyol és la dificultat de recuperar els espais simbòlics vinculats a la dictadura per posar-los al servei d'un relat nou i compartit. Ho hem vist amb el Valle de los Caídos, en molts monuments i en la nomenclatura d'avingudes i carrers. Va costar Déu i ajut recuperar la presó Model i tornar-la a la ciutat.

La conquesta dels llocs de memòria és una batalla gens menor en el combat etern per guanyar espais de llibertat. Com si fossin cases de la por, encara hi ha massa llocs a Catalunya i a l'estat espanyol habitats per espectres, i el fantasma del sinistre comissari Creix continua voltant per les nits el vell casalot de Via Laietana. Caldrà veure si el clima generat per la taula de diàleg servirà, si no, de moment, per un referèndum d'autodeterminació o per l'amnistia, com a mínim pel trasllat d'una comissaria.